

व्यवसाय सुलभता धोरणाच्या (Ease of Doing Business) अनुषंगाने व्यापक लोकहिताच्या दृष्टीने विविध घटकांतर्गत येणाऱ्या महत्वाच्या सेवा लोकसेवा हक्क अधिनियमांतर्गत अधिसूचित करण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक- संकीर्ण-०९२४/प्र.क्र. ३२/न.वि.-३२
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- २७ नोव्हेंबर, २०२४.

संदर्भ:

१. नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१५/प्र.क्र.१८९/नवि-२०, दि.२३.०६.२०१५.
२. नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१५/प्र.क्र.३९८/नवि-२०, दि.२२.०८.२०१६.
३. नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१५/प्र.क्र.१८९/नवि-२०, दि. ०४.०९.२०१७.
४. नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. मातंस/जेव्ही-टीसीएस/प्र.क्र.२०/३९ दि.१६.०९.२००८.
५. नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१९/प्र.क्र.१८०/नवि-२०, दि. १४.०८.२०१९.
६. नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०२२/प्र.क्र.३२/नवि-३२, दि. ३०.०९.२०२२.
७. नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०२२/प्र.क्र.३२/नवि-३२, दि. १५.१२.२०२२.
८. नगरपरिषद प्रशासन संचालनालयाचे पत्र क्र.नपप्रसं/का-०८/ई-गव्हर्नस / RST / २०२३ / ३८८५ दि.२०.०९.२०२२
९. मुख्य सेवा हक्क आयुक्त यांचे अध्यक्षतेखाली दिनांक २१.०६.२०२३ ची बैठक.
- १०.नगरपरिषद प्रशासन संचालनालयाचे पत्र क्र.नपप्रसं/का-०८/ई-गव्हर्नस / RST / २०२३ / ३८८५ दि.१२.०७.२०२३
- ११.नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-०९२२/प्र.क्र.३२/नवि-३२, दि. ०९.०१.२०२४.
- १२.राज्य मानवी हक्क आयोगात दाखल सुओमोटो केस क्र. ४२७२/१३/३०/२०२२ च्या अनुषंगाने मा.मुख्य सचिव यांचे अध्यक्षतेखाली दिनांक ०९.०९.२०२४ रोजीची बैठक.

प्रस्तावना:

महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५ दि. २८.०४.२०१५ रोजी लागू करण्यात आला आहे. सदर अधिनियमातील कलम-३ मध्ये नमुद करण्यात आल्यानुसार या विभागाच्या प्रशासकीय अधिपत्याखालील राज्यातील महानगरपालिका, नगरपरिषदा व नगरपंचायती या नागरी संस्थामार्फत देण्यात येणाऱ्या विविध सेवा नागरी केंद्रबिंदू मानून, नागरिकांना दैनंदिन जीवनामध्ये आवश्यक असलेल्या एकुण ६७ सेवांचा समावेश लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५ मध्ये करणेबाबत व सदर सेवांकरीता आवश्यक कागदपत्रे, शुल्क, नियत कालमर्यादा, पद निर्देशित अधिकारी तसेच प्रथम व द्वितीय अपिलीय अधिकारी इत्यादी बाबी सर्व महानगरपालिका/नगरपरिषद/नगरपंचायती यांनी

अधिसूचित करणेबाबत संदर्भाधीन क्र.१ ते ७ व संदर्भाधीन क्र.११ च्या शासन निर्णयान्वये सूचना निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत.

२. मा.मुख्य लोकसेवा हक्क आयुक्त यांनी बैठकीत दिलेल्या निर्देशानुसार तसेच केंद्र शासनाच्या व्यवसाय सुलभीकरण धोरणाच्या (Ease of Doing Business) च्या अनुषंगाने महत्वाच्या असलेल्या संदर्भाधीन क्र.१ ते ७ व संदर्भाधीन क्र.११ येथील शासन निर्णयामध्ये नमूद सेवांव्यतिरिक्त अधिकच्या एकूण ०३ सेवांचा समावेश महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियमांतर्गत करण्याबाबत व सदर सेवांकरीता आवश्यक कागदपत्रे, शुल्क, नियतकालमर्यादा, पद निर्देशित अधिकारी तसेच प्रथम व द्वितीय अपिलीय अधिकारी इत्यादी बाबी अधिसूचित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती, त्यानुषंगाने शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे:-

शासन निर्णय:-

उपरोक्त पार्श्वभूमीवर १) महानगरपालिका, नगरपालिका व नगरपंचायत क्षेत्रातील रस्त्यावरील खड्डे बुजविणे २) महानगरपालिका, नगरपालिका व नगरपंचायत क्षेत्रातील गटारांवरील झाकणे सुस्थितीत ठेवणे ३) महानगरपालिका, नगरपालिका व नगरपंचायत क्षेत्रात स्वच्छता राखणे इ. विविध एकूण ०३ सेवा सोबत जोडलेल्या विवरणपत्रानुसार राज्यातील सर्व महानगरपालिका, नगरपरिषदा व नगरपंचायती करिता महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५ च्या कलम ३ नुसार अधिसूचित करण्यात येत आहेत.

२. शासन निर्णयासोबतच्या विवरणपत्रामध्ये नमूद केलेल्या सेवा, आवश्यक कागदपत्रे व नियत कालावधी यामध्ये संबंधित सार्वजनिक प्राधिकरणे (महानगरपालिका, नगरपरिषदा व नगरपंचायती) यांना बदल करता येणार नाही.

३. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५ अंतर्गत सेवा पुरविण्याकरिता आकारावयाचे शुल्क निश्चित करण्याची संबंधित सार्वजनिक प्राधिकरणांना मुभा राहिल. तसेच संबंधित नागरी स्थानिक संस्थेची रचना व स्थानिक परिस्थिती विचारात घेऊन पद निर्देशित अधिकारी, प्रथम अपिलीय अधिकारी व द्वितीय अपिलीय अधिकारी इत्यादी पदे यात संबंधित सार्वजनिक प्राधिकरणांना सुधारणा करता येईल. तथापि, उपरोक्त दोन्ही बाबींबाबत शासनाद्वारे वेळोवेळी निर्गमित केलेले आदेश/नियम/सुधारणा नुसार आवश्यक बदल करणे नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांना बंधनकारक राहिल.

४. राज्यातील सर्व आयुक्त, महानगरपालिका व मुख्याधिकारी, नगरपरिषद/नगरपंचायत यांनी महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५ च्या कलम ३ नुसार सदर सेवा शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून एका महिन्याच्या आत अधिसूचित करणे व त्याची अंमलबजावणी करणेबाबतची कार्यवाही करावी.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२४११२७११३००९६८२५ असा आहे. सदर आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(श्रीकांत चं. आंडगे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
३. मा. उप मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय मुंबई
४. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
५. सर्व सन्माननीय विधानसभा/विधानपरिषद व संसद सदस्य
६. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
७. प्रधान सचिव (न.वि.-१) नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. प्रधान सचिव (न.वि.-२) नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. प्रधान सचिव (उद्योग), उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. मा. मुख्य आयुक्त, राज्य सेवा हक्क, निर्मल इमारत, दुसरा मजला, नरीमन पॉईंट, मुंबई
११. आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व)
१२. आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, बेलापूर, नवी मुंबई
१३. उप सचिव (न.वि.-२३) नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१४. मुख्याधिकारी, नगरपरिषद/ नगर पंचायत (सर्व)
१५. निवड नस्ती (न.वि.-३२).

शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-०९२२/प्र.क्र.३२/न. वि.-३२ सोबतचे सहपत्र

महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५

(कलम ३ अन्वये महानगरपालिका/नगरपरिषदा/नगरपंचायती यांनी जाहीर करावयाचा लोकसेवेचा तपशील)

अ. क्र.	लोकसेवांची सूची	आवश्यक कागदपत्रे	शुल्क	नियत कालमर्यादा	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी
१)	रस्त्यांवरील खड्डे बुजविणे	पुराव्यासह अर्ज उदा. जीओ टॅग केलेले फोटो इत्यादी	स्थानिक स्तरावर निश्चित केलेले	५ दिवस	सहाय्यक आयुक्त / विभाग प्रमुख	उप आयुक्त / उप मुख्याधिकारी/ कार्यालयीन अधिक्षक	महानगरपालिका आयुक्त / मुख्याधिकारी
२)	गटारावरील झाकणे सुस्थितीत ठेवणे	पुराव्यासह अर्ज उदा. जीओ टॅग केलेले फोटो इत्यादी	स्थानिक स्तरावर निश्चित केलेले	५ दिवस	सहाय्यक आयुक्त / विभाग प्रमुख	उप आयुक्त / उप मुख्याधिकारी/ कार्यालयीन अधिक्षक	महानगरपालिका आयुक्त / मुख्याधिकारी
३)	शहरात स्वच्छता ठेवणे	पुराव्यासह अर्ज उदा. जीओ टॅग केलेले फोटो इत्यादी	स्थानिक स्तरावर निश्चित केलेले	१ दिवस	सहाय्यक आयुक्त / विभाग प्रमुख	उप आयुक्त / उप मुख्याधिकारी/ कार्यालयीन अधिक्षक	महानगरपालिका आयुक्त / मुख्याधिकारी